

Kohanim flying to Eretz Yisroel Checking your Tefillin and Mezuzos

Show# 119 | May 27th 2015

Guest host Rabbi Aryeh Lebowitz

רש"י ר"ה דף י"ט: ד"ה וחכמים מטהרין

כלי זכוכית טהורין שניקבו והטילו לתוכן אבר, יהודה בן שמוע מטמאן טומאת כלי מתכות דאורייתא אם נגע בהן טומאה, דהכל הולך אחר המעמיד, וחכמים מטהרים מטומאת כלי מתכות דאורייתא, אלא משום טומאת כלי זכוכית דרבנן, שאין כלי מתכות טמאין דאורייתא אלא המנויין בפרשה הזהב והכסף והנחשת והברזל וגו'.

הקדמה הרמב"ם לטהרות

וכן קוראין לכל כלים הניתכים לבד כלי מתכות ואין כלי זכוכית מכללם.

אליה רבה (הגר"א) הקדמה לטהרות

כלי מתכת הן ששה מינים זהב וכסף ונחשת וברזל ובדיל ועופרת. [ובתפא"י ביבקש דעת אות מ"ד הביא הא"ר וכל דנראה דלאו דוקא הני דמצאו עוד מינים טבעיים והכל נכלל בכלי מתכות].

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קסד

ם מותר לכהן ליסע בעראפלאן /במטוס/ שמוליכין שם מת לקוברו בארץ ישראל ב' סיון תשל"ב. מע"כ ידידי הבחור בן תורה נכבד מר יצחק פאלאק שליט"א, מתלמידי ישיבת עץ חיים באנטווערפן במדינת בעלגיא, שלו' לך ולתורתך, וחג שמח בקבלת התורה שלימה.

באורון שקורין עראפלאן שמוליכין שם מת לקוברו בארץ ישראל אסור לכהן ליכנס שם כי כל העראפלאן אף שגדול טובא ויש לו מקום למטה שמונחין שם המשאות ושם מונח גם המת שיש חציצה בין המת למקום העליון שיושבין שם האנשים הנוסעים כולו כלי אחד הוא והוא של מתכות שמקבל טומאה וממילא אינו חוצץ בפני הטומאה, ונטמא הכהן בטומאת אהל במת שהוא באיסור לאו ועשה.

אך יש לעיין דאולי רק אלו מיני מתכות שנאמרו בקרא ששה מינים שהם זהב וכסף ונחש/ונחשת/וברזל ובדיל ועופרת הם מקבלין טומאה ולא מינים אחרים, וקצת היה נראה כן מדהוצרך הקרא להחשיבם בפרטיות ולא בכלל אך כל דבר מתכות וכלפי שמיא גליא שאיכא עוד מיני מתכות שלכן פרטן להשמיענו שרק אלו מק"ט ולא מיני מתכות אחרים. והעראפלאן כמדומה שאינו מששה מיני מתכות אלו, אבל אפשר שגם מין מתכות זה אינו מין אחר אלא שהוא נעשה מתערובת ממינים אלו, וצריך לחקור לידע זה. ואם יתברר שהוא מין אחר שהיה רצון השי"ת שיתגלה בדורות אלו האחרונים היה נוטה יותר שלא מקבלי טומאה דלבד ממה שפרטן ראייה שאין למילף למיני מתכות אחרים דהם ששה כתובים הבאים כאחד. הנה גם בלא זה אין למילף דיני טומאה למין חדש דכל דיני טומאה הם גזה"כ, וראיה קצת מהא דכלי זכוכית לא מק"ט מדאורייתא אף שהם ניתכין כמתכות ולא אמרינן שיהא להן דין כלי מתכות כאלו שבקרא, אבל מ"מ צ"ע לדינא, ואם הוא מתערובות מיני מתכות אלו טמא בפשיטות ואם הוא ממין אחר ויש בו תערובות גם ממינים אלו אזלינן בתר רובא כדתנן בפ"א מכלים.

ומדין אהל זרוק דלאו שמיה אהל גם לקולא שלכן אם האנשים יושבים שלא כנגד המת היה שייך לידון בזה, אבל במת ואדם וכלים שבתוכו מביא טומאה, עיין בפ"ח מאהלות מ"ה בר"ש שכתב בפשיטות אי בכלים שבתוך הבית איירי דבר תימה הוא מ"ט דר' יוסי, אך במאירי שבת דף ק"א מפרש בשם התוספות דאף כשהטומאה והכלים בספינה אם אינה קשורה אינו אהל, והוא דלא כתוס' שלנו שבת שם ד"ה קשרה, ומצאתי בספר סדרי טהרות פ"ח ד"ה וספינה שהקשה על המאירי ונשאר בצע"ג, שלכן יש להורות בפשיטות כהר"ש שטמא, וגם בלא זה הא נכנס לשם כשהאירון הוא עומד על הקרקע דהוא אהל מונח. ידידו המברכו להתגדל בתורה וביראה, משה פיינשטיין.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן כב

כלי אלומיניום אם צריכים טבילה בע"ה סיון תשל"ג למע"כ נכדי האהוב הרה"ג שמואל פישעליס שליט"א.

הנה כלי אלומיניום שהיא מתכת חדשה שלא נזכרה בקרא נראה דמה"ת אינם צריכים טבילה, דממה שנקט הקרא שש מינים בשמותיהם ולא נקט כלל כל כלי מתכות מוכרחין לומר דדוקא הני מקבלין טומאה וצריכין טבילה ולא כלים ממינים אחרים דהתורה שניתנה מפי הקדוש ברוך הוא הרי הוא ברא את כל מיני המתכות שבעולם אף אלו שלא ידעו האינשי ואם היו בדין טומאה וטבילה לא היה להקרא לפרט אלו, וגם כיון דכלי זכוכית שהוא ג"כ דבר הניתך והיה טהור מדאורייתא וגם רבנן שגזרו על כלי זכוכית לא היתה עיקר גזירתם בשביל דדמי למתכות אלא בשביל דדמי לכלי חרס בזה שתחלת בריאתן מן החול כדאמר ר"ל בשבת דף ט"ו ורק אחרי שגזרו טומאה החמירו שיטמא אף מגבן ככלי מתכות ולר' אשי הוא רק מטעם דדמו לכ"ח =לכלי חרס= עיין שם, וא"כ מוכרחין לומר דלא כל מתכות הם בדיני טומאה אלא הששה מינים שנאמרו בפירוש, ולכן לא היה שייך לגזור בשביל זה מאחר שאינו מהששה מינים שלכן היתה הגזירה משום כלי חרס, וממילא גם טבילה מדין כלים חדשים אולי אין להצריך דהא בפרשה ההוא נאמר גם דיני טבילת כלים, אבל נראה דטבילה מדרבנן צריך כמו כלי זכוכית שא"ר אשי הואיל וכי נשתברו יש להם תקנה ככלי מתכות דמו, שטעם זה איכא

בשאר מיני מתכות עוד יותר, ואף שר' אשי אינו סובר טעם זה בזכוכית לטומאה בשבת, והתוס' בשבת הזכירו שר' אשי רק לטבילת כלים חדשים סובר טעם זה ולא לענין טומאה ולא כתבו טעם, ונראה דהוא מחמת דאיתא בביצה דף ז' אפושי טומאה מדרבנן לא מפשינן לענין שלל של ביצים אף שגזרו לאסור לאכילה, ובתוס' מנחות דף ס"ט ד"ה דבלע הביאו בשם ר' האי גאון שלא גזרו לאפושי טומאה לענין עיכול עיין שם, דלכן לא היו גוזרין טומאה על כלי זכוכית בשביל הדמיון למתכות כיון שרק אלו הששה מינים נאמרו ולכן הוצרכו לגזור משום כלי חרס, אבל לטבילה בכלים חדשים גזרו אף בשביל הדמיון למתכות.

והאוכל במלון (האטעל) או במסעדה וכדומה שאין טובלין כליהם ונתנו לפניו חתיכות בשר וכדומה מונחות ע"ג כלי מתכות או זכוכית ואינן צריכות לעצם הכלי ואינן משתמשות בו לצורך אכילה אף שגם כלי שמשתמשין בו לדברים יבשים הם ג"כ נחשבין כלי סעודה וצריכין טבילה אבל כיון שאין המאכל נאסר יש להתיר בשעת הדחק ליטול משם בידיים או בדבר שאי"צ טבילה ולאכול, אבל במקום שהמאכל צריך להכלי כגון מרק ומאכלים לחים אסור לאכול ממנו בלא טבילה שנחשבו ככלי סעודה מדצריך להם לצורך האכילה ובשעת האכילה. זקניך אוהבך בלונ"ג, משה פיינשטיין.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף טו עמוד ב

כלי זכוכית מאי טעמא גזור בהו רבנן טומאה? - אמר רבי יוחנן אמר ריש לקיש: הואיל ותחלת ברייתן מן החול - שוינהו רבנן ככלי חרס. - אלא מעתה לא תהא להן טהרה במקוה, אלמה תנן: ואלו חוצצין בכלים: הזפת והמור בכלי זכוכית! - הכא במאי עסקינן - כגון שניקבו והטיף לתוכן אבר. ורבי מאיר היא, דאמר: הכל הולך אחר המעמיד. דתניא, כלי זכוכית שנקבו והטיף לתוכן אבר, אמר רבן שמעון בן גמליאל: רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין.

תוספות מסכת שבת דף טו עמוד ב

ורבי מאיר היא דאמר הכל הולך אחר המעמיד - ובפרק במה אשה (לקמן דף נט:) דקתני שהיה רבי נחמיה אומר בטבעת הלך אחר חותמה בעול הלך אחר סמלוניו בסולם הלך אחר שליבותיו כו' וחכמים אומרים הכל הולך אחר המעמיד לא מייתי הכא דהכא קרי מעמיד זה מה שנותנין לתוכם והתם קרי מעמיד דבר המעמיד כלי עצמו כגון עמודי סולם שמחברים את השליבות.

רמב"ם הלכות טומאת מת פרק א הלכה יג

ואין העכו"ם מטמא באהל ודבר זה קבלה הוא והרי הוא אומר במלחמת מדין כל נוגע בחלל ולא הזכיר שם אהל, וכן העכו"ם אינו נעשה טמא מת אלא עכו"ם שנגע במת או נשאו או האהיל עליו הרי הוא כמי שלא נגע הא למה זה דומה לבהמה שנגעה במת או האהילה על המת, ולא בטומאת המת בלבד אלא בכל הטומאות כולן אין העכו"ם ולא הבהמה מתטמאין בהן.

תוספות מסכת יבמות דף סא עמוד א

ממגע ומשא מי מעטינהו - ואף על גב דכתיב וכל אשר יגע על פני השדה וגו' או בעצם אדם (במדבר יט) הא דרשין בנזיר פרק כ"ג (דף נג. ושם) לענין אהל ואר"י דאין הלכה כר"ש דרשב"ג פליג עליה כדתנן במס' אהלות (פרק יח מ"ט כתובות עז.). והלכה כמותו במשנתנו וצריכים כהנים ליזהר מקברי עובדי כוכבים ובפרק המקבל (ב"מ קיד:): בעובדא דאליהו דהשיב לרבה בר אבואה כר' שמעון בן יוחי דהכא דחויי קא מדחי לה ועיקר טעמא שהיה סומך על רוב ארונות שיש בהן פותח טפח וכן היה רגיל בכל מקום לדחות כמו שמצינו כשהיה קובר רבי עקיבא ואמר ליה לאו כהן ניהו מר אמר ליה צדיקים אינם מטמאים ועיקר טעמא לפי שהיה מת מצוה שהיה מהרוגי מלכות והיו יראים לקברו ומיהו בבתי עובדי כוכבים מותרים ליכנס כדתניא בתוספתא דאהלות מדורות העובדי כוכבים טמאים בחוצה לארץ טהורים.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות אבילות סימן שעב סעיף ב

קברי עובדי כוכבים נכון ליזהר הכהן מליילך עליהם; (מהר"מ ותוס' פ' המקבל) רמ"א: (אף על פי שיש מקילין (רמב"ם והגמ"י בשם ס' יראים). ונכון להחמיר.

מנחת חינוך מ' רסג אות לד

והנה אם אחד נטמא בספק טומאה ברשות היחיד הוא טמא ודאי ושורפין תרומה וקדשים, אך אני מסתפק מה דינו לענין איסור לאו כגון כאן בכהן ונזיר, דאם יש ספק טומאה ברשות היחיד או ספק ספיקא אם נגע בודאי טמא הוא כמבואר פרק שני נזירים נ"ז ע"א דהנזיר מגלח על ספק טומאה, אך אם התרו בו שלא ליטמא ועבר וטימא עצמו אי לוקה, אי נימא דהתורה גילתה דוקא לענין טומאה, דהיינו שהאדם נטמא וטעון טבילה והערב שמש גבי שאר טומאות והזאה גבי טומאת מת, אבל לענין הלאו שהתורה אסרה לעבור על זה אפשר דאין לוקין אם עבר, דלענין הלאו הוי כשאר איסורין אף דהוא טמא, מידי דהוי אטומאת שרץ שהוא טמא ומ"מ אין כהן ונזיר מוזהרים. וכן בספק ספיקא ברשות היחיד אפשר דאפילו לכתחילה מותר ליטמא, כי לענין הלאו שלו הוי ככל איסורין שבתורה וספק ספיקא שריא, אך שהוא טמא וטעון הזאה או תגלחת בנזיר דכן היא גזירת הכתוב לענין טומאה, אבל באיסור שיש בו הרי הוא ככל האיסורין שבתורה. וכן להיפך בספק טומאה ברשות הרבים דטהור לגמרי כי הוא גזירת הכתוב לקצת שיטות דגמרינן ג"כ מסוטה, אי נימא כיון דהוא טהור גמור מותר לטמא עצמו לכתחילה בספק מת ברשות הרבים כמו כל ספיקא דרבנן לקולא, או נימא אף שהוא טהור מ"מ לענין הלאו הרי הוא כשאר איסורין וספיקא דאורייתא לחומרא. והנה לכאורה כאן גבי כהנים הוציאה התורה הלאו בלשון לא יטמא [ויקרא כ"א, א'] אם כן אפשר ברשות היחיד כיון דהוא טמא עובר, ולפי זה ברשות הרבים מותר לכתחילה כי הוא טהור, ואפשר דייקא מתחילת המקרא, לנפש דוקא ודאי לא יטמא אבל ספק אינו בכלל, וכהאי גוונא בסוטה כ"ט ע"א גבי רומיא דרב גידל.

Rabbi Reuven Mendlowitz Author of Inside STAM

שו"ע אורח חיים - סימן לט סעיף י

תפילין שהוחזקו בכשרות, אינם צריכים בדיקה לעולם. ואם אינו מניחן אלא לפרקים, צריכים בדיקה פעמים בשבוע: הגה - ואם אין לו מי שיוכל לבדוק ולחזור ולתופרן, יניחם כך בלא בדיקה (ב"י בשם א"ח):

חיי אדם חלק א כלל יד סעיף כ

תפילין שהיו בחזקת כשרות, אין חייב לבדקן לעולם, ומכל מקום נכון לבדקן. ונראה לי לבדקן פעמים בשבע שנים. ואם נפלו למים או שמונחים במקום לח, צריכין בדיקה תיכף. ואם אין לו מי שיוכל לבדוק ולחזור ולתפור, יניחם כך בלא בדיקה (סי' ל"ט סעיף י'). ונראה לי בנפלו למים וכיוצא בו, יניחם בלא ברכה עד שיבדוק. והכל לפי הענין. ואם אינו מניחן אלא לפרקים, צריכים בדיקה פעמים בשבע שנים שמא נתעפשו.

ערוך השולחן אורח חיים סימן לט סעיף ו

תפילין שהוחזקו בכשרות אינם צריכים בדיקה לעולם ואם אינו מניחם אלא לפרקים צריכים בדיקה פעמיים בשבוע דחיישינן שמא נרקבו וה"ה אם באו במים צריכים בדיקה אך אם אין לו מי שיוכל אח"כ לתופרן מוטב שלא לפותחם לבדוק ויניחם כך בלא בדיקה ודע דזהו מדינא אבל בזמנינו ידוע שהדיו שלנו במשך איזה שנים נקפצים מעל הקלף ולכן האידנא נ"ל דמדינא צריכים לבדוק אותם באיזה זמן וכן יש לנהוג

Selected audio from our listeners

Cohanim on airplanes- The Shita of the Gedolei Haposkim *[click here](#)*